

Hatbrott 2018

*Statistik över polisanmälningar
med identifierade hatbrottsmotiv*

Teknisk rapport

Hatbrott 2018

Statistik över polisanmälningar
med identifierade hatbrottsmotiv

Teknisk rapport 2019:14

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovs-
personens tillstånd.

Denna rapport kan laddas ner från Brottsförebyggande rådets webbplats, www.bra.se/publikationer

ISSN 1100-6676
urn:nbn:se:bra-862

© Brottsförebyggande rådet 2019
Författare: Nina Forselius och Sara Westerberg

Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm
Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Förord

En beslöjad kvinna blir spottad på av sin granne, ett asylboende blir nedklottat med främlingsfientliga budskap och en man blir hånad på internet för sin sexuella läggning. Det är exempel på händelser som kan förekomma i hatbrottsstatistiken.

Sedan 2008 har Brå årligen publicerat hatbrottsstatistik, enligt instruktion från regeringen. I denna rapport ges övergripande information om struktur och utveckling för de polisanmälda brott där Brå har identifierat olika hatbrottsmotiv. Rapporten är överlag beskrivande. Djupgående analyser eller förklaringar till resultat kan i stället presenteras i olika fördjupningsstudier.

Rapporten riktar sig till alla som vill veta mer om hatbrott – såväl regering, riksdag och rättsväsende som allmänhet, intresseorganisationer, medier och forskare.

Statistiken för hatbrott sammanställs på enheten för statistiska undersökningar. Rapporten har författats av Nina Forselius och Sara Westerberg.

Stockholm i oktober 2019.

Björn Borschos

Tf generaldirektör

Thomas Hvittfeldt

Enhetschef

Innehåll

Inledning.....	8
Metod och material	10
Datainsamling och urval.....	11
Genomförande	12
Tillförlitlighet	19
Osäkerhetskällor	19
Jämförbarhet	22
Resultatredovisning	26
Registrerade anmälningar.....	26
Handlagda hatbrottsärenden	28
Tillgänglighet och sekretess	29
Spridningsformer.....	29
Tillgång till primärmaterial	30
Upplysningstjänster	30
Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	30
Referenser	32
Bilageförteckning.....	33
Bilaga 1 Sökordslistan 2018	34
Bilaga 2 Brottskoder 2018.....	37
Bilaga 3 Variabellista.....	42

Inledning

Hatbrott med främlingsfientliga, antisemitiska och homofobiska motiv har kartlagts sedan början av 1990-talet.¹ Kartläggningen påbörjades av Säkerhetspolisen (Säpo) men togs över av Brå 2006. Sedan dess har antalet hatbrottsgrundade motiv utökats, och fokus har lagts på att ge en mer detaljerad beskrivning av de hatbrott som identifieras i polisanmälningarna.

Brås hatbrottsstatistik består av statistik över polisanmälda brott med ett identifierat hatbrottsmotiv, utifrån ett urval av brottstyper. I denna rapport presenteras den tekniska beskrivningen av Hatbrott 2018 (2019:13). Rapporten syftar till att ge information om struktur och utveckling för de polisanmälda brott där Brå har identifierat ett hatbrottsmotiv. Kunskapsunderlaget kan användas till den forskning som bedrivs på området, och följer Sveriges internationella åtagande att rapportera statistik om hatbrott.

¹ Säkerhetspolisen 2001.

Hatbrott 2018

Population: Hatbrottsstatistikens målpopulation utgörs av anmälda brott med hatbrottsmotiv i Sverige. Populationen består av ett urval av brottstyper och anmälda brott, som fångas upp av en automatisk genomsökning baserad på sökord.

Redovisningsenheter: Huvudbrott, hatbrottsmotiv, plats, relation mellan gärningspersonen och den utsatta samt regional indelning, för brott registrerade under kalenderåret 2018. Dessutom redovisas handläggningsbeslut för de brott som Brå identifierat innehålla hatbrottsmotiv under kalenderåret 2016.

Referenstider: Statistik över polisanmälda hatbrott publiceras vartannat år. Referenstiden avser brott som har polisanmälts under 2018, vilket innebär att brottstillfället kan ligga före referenstiden.

Statistik över handlagda hatbrott publiceras vartannat år. Referenstiden avser den tidpunkt då uppgifter om handläggningsbeslutet inhämtades för de hatbrott som identifierades under 2016, det vill säga 30 juni 2019.

Aktualitet: Statistik över anmälda hatbrott publicerades tio månader efter redovisningsåret, och fyra månader efter avslutad kodning.

Metod och material

Metoden för att identifiera anmälda brott med hatbrottsmotiv är ursprungligen utarbetad av Säkerhetspolisen (Säpo), och bygger på sökningar och manuella granskningar av ett slumpmässigt urval anmälningar inom särskilt utvalda brottstyper.

För att bedöma om en anmälan innehåller ett hatbrottsmotiv utgår Brå från en rad kriterier. Bedömningen baseras på den information som framkommer i polisanmälan, och där utgör fritexten den viktigaste informationskällan. Utöver en beskrivning av själva händelsen, kan informationen i polisanmälan även innehålla den utsattes upplevelse liksom anmälningsupptagarens uppfattning om händelsen. Därtill kan Brå ha ytterligare information om händelsen, exempelvis genom relaterade anmälningar.

För statistiken över polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv används följande definition av hatbrott:

Brott mot person, grupp, egendom, institution eller representant för dessa, som motiveras av rädsla för, fiendlighet eller hat mot den utsatta grundat på ras, hudfärg, nationalitet eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning samt könsöverskridande identitet eller uttryck som gärningspersonen tror, vet eller uppfattar att personen eller gruppen har.

Följande hatbrottsmotiv omfattas av definitionen och redovisas i statistiken: främlingsfientliga/rasistiska, som inkluderar särredovisning av afrofobiska och antiromska motiv, antisemitiska, islamofobiska, kristofobiska, andra anti-religiösa, homofobiska, bifobiska, heterofobiska och transfobiska.

Datainsamling och urval

Hatbrottsstatistiken baseras på huvudbrott, vilket innebär att om det finns flera brott registrerade i en anmälan, och flera bedöms som hatbrott, redovisas endast det som har strängast straffskala.

Datainsamlingen genomförs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval om hälften av de anmälda brott som ingår i populationen, från 1 januari till 31 december. Polisanmälningar med möjliga hatbrottsmotiv fångas upp genom sökningar efter hatbrottsrelaterade ord och fraser i anmälningarnas fritextfält, där den anmälda händelsen beskrivs.

Urvalet görs månadsvis, med en buffertperiod på två månader, vilket innebär att brott som registrerats under januari månad samlas in i början på april. Syftet med buffertperioden är att eventuella fel i brottrubricering korrigeras innan urvalet för hatbrottsstatistiken genomförs. Om en polisanmälan uppdateras med en brottskod som ingår i urvalsramen för hatbrottsstatistiken efter denna period, inkluderas anmälan alltså inte i populationen. Buffertperioden är satt till två månader eftersom majoriteten av uppdateringarna gjorts under denna tidsperiod.

Population

Populationen för undersökningen är brottsanmälningar om händelser i Sverige, som registrerats under redovisningsåret 2018.

De brottstyper som ingår är de som främst förekommer vid hatbrott, enligt Säpos bedömning vid inrättandet av den nationella hatbrottsstatistiken: våldsbrott (misshandel, mord, dråp, och våld mot tjänsteman), olaga hot, ofredande, ärekränkning, hets mot folkgrupp, skadegörelse, klotter, olaga diskriminering och diverse övriga brott (en fullständig beskrivning av brottstyper finns i bilaga 2).

Denna avgränsning har behållits för att eftersträva jämförbarhet i statistiken över tid. Av samma anledning görs inte någon sökning på anmälningar om exempelvis stöld, personrån eller sexualbrott. Effekten av denna avgränsning är svår att uttala sig om, men det innebär troligen att en del hatbrott förbigås. I en studie genomförd av Brå 2018 framkom emellertid att Brås urval omfattade upp till 97 procent av de brottstyper som hade hatbrottsmarkerats av polisen.²

För hela året registrerades knappt 398 000 anmälningar för de utvalda brottstyperna, och av dessa slumpades drygt 197 000 anmälningar fram för att genomsökas med en sökordslista bestående av 383 hatbrottsrelaterade ord och fraser. Urvalsstorleken för hatbrott 2018 var därför 49,9 procent. Genomsökning med sökordslistan fångade upp nästan 14 000 anmälningar, som sedan har granskats manuellt. Anmälningar som innehåller brott som bedöms upp-

² Brå 2018.

fylla Brås definition av hatbrott kodas in och bildar, efter uppräknig till populationsnivå, statistiken över polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv.

Sökordslistan

Den automatiserade genomsökningen av anmälningarna görs med hjälp av hatbrottsrelaterade sökord, baserade på omvärldsbevakning, genomläsning av tidigare brottsanmälningar och kontakter med målgrupper. För produktionen av 2018 års statistik bestod sökordslistan av 383 ord och fraser (se bilaga 1). Om fritexten i en polisanmälan innehåller ett ord från sökordslistan markeras detta, på följande sätt:

De tre killarna har hotat Jonas vid tidigare tillfällen. De kallar honom ”jävla **transa**” och ”**bö**gjävel”.

Genomförande

Eftersom hatbrott baseras på gärningspersonens motiv är målsägarens upplevelse av händelsen, såsom anmälningsupptagaren beskriver det i fritexten, viktig för bedömningen. Ibland kan även någon annan persons perspektiv på händelsen vara av vikt. Det kan till exempel vara iakttagelser från en polis eller ett vittne. Vilken typ av information som finns, och hur mycket, varierar mellan anmälningarna. Utifrån den tillgängliga informationen görs en samlad bedömning.

Manuell granskning och kodning

De anmälningar som fångas upp vid den automatiserade genomsökningen med sökordslistan granskas sedan manuellt i tre steg. Brott som motsvarar Brås definition av hatbrott kodas efter att ha genomgått följande process:

1. *Gallring.* Anmälningar som bedöms uppenbarligen inte vara hatbrott gallras ut. Anmälan kan ha råkat fångas upp för att den exempelvis innehåller ordet ”kyrka”, fast det sedan visar sig handla om att ”en bil svängde vänster vid kyrkan”.
2. *Kodning.* Anmälan läses igenom noggrant. Samtliga variabler för det brott som bedöms innehålla ett hatbrottsmotiv kodas.
3. *Kvalitetskontroll/rättning.* Samtliga kodade variabler granskas och korrigeras i de fall det behövs.

Framtagande av tabeller och figurer

Hantering av data sker stegvis i ett datorprogram för statistisk analys, SPSS, och eventuella korrigeringar dokumenteras innan statistiktabeller framställs. Det gäller exempelvis gruppering av brottskoder, eftersom nya brottskoder kan tillkomma och andra kan upphöra.

Bedömningskriterier

När en anmälan bedöms använder Brå flera olika kriterier för att fastställa hatbrottsmotivet. Bedömningen utgår från all information som finns att tillgå i polisanmälan fritext. Detta innebär att man till största delen utgår från anmälningsupptagarens sammanställning av den utsatta personens upplevelse av

den aktuella händelsen. Om den utsatta anser eller misstänker att motivet till brottet beror på att hon eller han är (eller av gärningspersonen har uppfattats vara) exempelvis homosexuell, kristen, muslim, jude eller rom, bedöms händelsen i regel som hatbrott. Förutom den utsattas berättelse kan bedömningen baseras på följande:

- Att den utsatta påpekar att hon/han har blivit utsatt på grund av etnisk tillhörighet, religiös tro eller sexuell läggning osv.
- Gärningspersonens uttalanden, verbalt eller skriftligt. Att gärningspersonen använder uttryck som avser att kränka en person eller grupp, utifrån ras, hudfärg, nationalitet eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet.
- Information via relaterade anmälningar. Ibland står det i fritexten att den utsatta personen eller gärningspersonen förekommer i flera olika polisanmälningar. Dessa relaterade anmälningar, ofta om samma händelse, kan exempelvis vara en motanmälan eller en ny anmälan från ytterligare en utsatt person, vilket vanligtvis ger relevant information. Relaterade polisanmälda brott ingår inte i urvalspopulationen, och kodas därför inte, utan används enbart som bedömningsunderlag.
- Information i medier eller på internet. Om en utsatt person beskriver att hen exempelvis blir utsatt på grund av sitt arbete, kan information från internet användas som ett komplement till bedömningen. Även information om hatbrottsmotiv i samband med specifika händelser, exempelvis demonstrationer, kan framkomma genom sökning på internet.
- I de fall det finns information om att ett hatbrottsmotiv föreligger kan namn på den utsatta användas som indikator på ursprung, för att underlätta en korrekt bedömning av vilket hatbrottsmotiv som ska tillämpas. Namnet på den utsatta personen kan inte ensamt avgöra om motivet ska bedömas som exempelvis främlingsfientligt/rasistiskt eller afrofobiskt, utan det krävs att den utsatta beskriver någonting om motivet till brottet. Exempelvis, om målsägaren uppger sig ha utsatts för brott på grund av sin hudfärg, och har ett namn som generellt endast används i Somalia, kan motivet kodas som afrofobiskt.
- Visuella markörer och signalement. Beskrivningar av den utsatta eller gärningspersonen kan vara vägledande i bedömningen av hatbrottsmotiv, exempelvis att den utsatta bar slöja eller att gärningspersonen bar nazistiska attribut. För sexuell läggning kan det handla om åverkan på en regnbågsflagga, och för religiös tillhörighet finns markörer såsom korset, halvmånen, davidstjärnan och kippan.

Bedömning av motiv

Motivbilden är inte alltid enkel att bedöma, eftersom en brottsanmälan kan innehålla flera möjliga hatbrottsmotiv (exempelvis om en person utsatts på grund av både sin hudfärg och sin religion). Trots att flera motiv kan vara aktuella vid brottet, är det inte möjligt att redovisa överlappande motiv. I dessa fall väljs det mest framträdande. När flera motiv bedöms vara lika framträdande får slumpen avgöra vilket som väljs.

Främlingsfientliga/rasistiska motiv

Främlingsfientliga/rasistiska hatbrott kan begås mot både minoritets- och majoritetsgrupper, och mellan minoritetsgrupper. För bedömning av främ-

lingsfientliga/rasistiska motiv finns åtta kodningsalternativ att välja mellan (se bilaga 3). Följande kriterier används för bedömningen:

- För att en anmäld händelse ska bedömas som främlingsfientlig/rasistisk *mot minoriteter* ska brottet ha begåtts i syfte att kränka en minoritetsperson, en grupp eller en representant för minoritetsgrupper. Brottet behöver således inte vara riktat mot en person som faktiskt är av utländsk härkomst. I denna kategori ingår fall där gärningspersonen ansetts tillhöra majoritetsgruppen samt fall där det inte framgår om gärningspersonen tillhör en majoritets- eller minoritetsgrupp.
- För att en anmäld händelse ska bedömas som främlingsfientlig/rasistisk *mellan minoriteter* ska brottet ha begåtts med anledning av att gärningspersonen och den utsatta personen tillhör olika minoritetsgrupper. Den informationen måste finnas i fritexten. Gärningspersonens namn används inte som indikator på tillhörighet till en minoritetsgrupp, eftersom det kan vara missvisande. Även en gärningsperson som tillhör en minoritetsgrupp kan se sig själv som en del av majoritetsgruppen i samband med det begångna hatbrottet. Det gäller exempelvis om gärningspersonen beskrivs ha utländsk bakgrund men utsätter målsägaren genom att säga ”ni kommer hit och förstör vårt land, ni tar våra skattepengar”. På så vis indikerar språket att gärningspersonen anser sig vara en del av majoritetsgruppen och genom detta utsetter en annan för hatbrott.
- För att en anmäld händelse ska bedömas som främlingsfientlig/rasistisk *mot majoriteten* ska brottet ha begåtts på grund av att gärningspersonen uppfattat att målsägaren är av svensk härkomst. Brottet behöver således inte vara riktat mot en person som faktiskt är av svensk härkomst.

Afrofobiska motiv

Endast fall som är riktade mot svarta personer och som kan särskiljas från allmänt främlingsfientliga/rasistiska hatbrott kodas som afrofobiska hatbrott. Det kan exempelvis handla om tillmälen som är specifika för denna syn på gruppen, eller att den utsatta personen själv beskriver att brottet begicks på grund av att den är afrosvensk. Personer som utsatts för ett afrofobiskt hatbrott i Sverige ingår i kategorin afrosvensk, även om de inte har sin hemvist här.

Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta anses vara en representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet.

Antiromska motiv

Endast fall som är riktade mot romer och som kan särskiljas från allmänt främlingsfientliga/rasistiska hatbrott kodas som antiromska hatbrott. Det kan exempelvis handla om tillmälen som är specifika för denna syn på gruppen, hänvisningar till romskt ursprung eller klädsel eller att den utsatta personen själv beskriver att brottet begicks på grund av att den har romskt ursprung.

Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta anses vara representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet.

Antisemitiska motiv

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som antisemitisk ska brottet ha begåtts på grund av att gärningspersonen uppfattat att målsägaren tillhör den judiska tron, oberoende av om så är fallet.

Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta personen anses vara en representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet. Brottet kan även vara riktat mot en judisk institution, såsom en synagoga eller en judisk församling.

Brott som uttrycker kritik mot staten Israel och dess politik kodas inte som hatbrott om det inte förekommer antisemitiska uttryck i samband med händelsen eller om omständigheterna i övrigt gör att händelsen bedöms som antisemitisk. Det är viktigt att skilja på när en stat kritiseras för sin politik och när händelser tar sig antisemitiska uttryck som är riktade mot judiska befolkningen eller judendomen som religion.

Om det skulle identifieras en anmälan om brott som begåtts till följd av olika inriktningar inom samma religion, exempelvis att motivet skulle vara konflikt mellan ortodoxa och sekulariserade judar, då skulle den anmälan kategoriseras som andra *antireligiösa hatbrott*. Likaså gäller för de brott som begås på grund av att gärningspersonen och den utsatta har olika åsikter om hur judendom ska praktiseras eller utövas.

Brott som begås gentemot personer på grund av att de har konverterat till judendomen inkluderas, även om motivet skulle kunna grunda sig på att den utsatta har lämnat en religion, i och med konverteringen.

Islamofobiska motiv

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som islamofobisk ska brottet ha begåtts på grund av att gärningspersonen uppfattat att målsägaren tillhör den muslimska tron, oberoende av om så är fallet.

Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta personen anses vara en representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet. Brottet kan även vara riktat mot en muslimsk institution, såsom en moské eller en muslimsk församling.

Brott som begås till följd av olika inriktningar inom samma religion, exempelvis konflikter mellan sunnimuslimer och shiamuslimer, kategoriseras som andra *antireligiösa hatbrott*. Likaså gäller för de brott som begås på grund av att gärningspersonen och den utsatta har olika åsikter om hur islam ska praktiseras eller utövas.

Brott som begås gentemot personer på grund av att de har konverterat till islam inkluderas, även om motivet skulle kunna grunda sig på att den utsatta har lämnat en religion, i och med konverteringen.

Kristofobiska motiv

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som kristofobisk ska brottet ha begåtts på grund av att gärningspersonen uppfattat att målsägaren tillhör den kristna tron, oberoende av om så är fallet.

Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta personen anses vara en representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet. Brottet kan även vara riktat mot en kristen institution, såsom en kyrka eller en kristen församling.

Om det skulle identifieras en anmälan om brott som begåtts till följd av olika inriktningar inom samma religion, exempelvis att motivet skulle vara konflikt mellan protestanter och katoliker, då skulle den anmälan kategoriseras som andra *antireligiösa hatbrott*. Likaså gäller för de brott som begås på grund av att gärningspersonen och den utsatta har olika åsikter om hur kristendom ska praktiseras eller utövas.

Brott som begås gentemot personer på grund av att de har konverterat till kristendomen inkluderas, även om motivet skulle kunna grunda sig på att den utsatta har lämnat en religion, i och med konverteringen.

Andra antireligiösa motiv

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som andra antireligiösa hatbrott ska brottet ha begåtts på grund av målsägarens religion eller trosuppfattning, men inte med ett antisemitiskt, islamofobiskt eller kristofobiskt motiv.

Begreppet andra antireligiösa är inte helt rättvisande för vissa brott som inkluderats i kategorin. Det gäller anmälningar om fall där en person blivit utsatt för brott på grund av att denna inte har samma religion eller trosuppfattning som gärningspersonen, eller inte utövar eller tolkar religionen eller trosuppfattningen på det sätt som gärningspersonen anser att man ska göra. Brottet handlar då om hatbrott med ett religiöst förtecken, motiverat av en viss religiös tolkning, snarare än ett antireligiöst hatbrott som är riktat mot en specifik religion eller trosuppfattning.

Samlingskategorin *andra antireligiösa hatbrott* rymmer en mängd olika hatbrott, med både antireligiösa motiv och andra motiv med religiösa förtecken, såsom i följande fall:

- En person eller en grupp individer har utsatts för brott på grund av sin religion eller trosuppfattning, men det framgår inte vilken religion eller trosuppfattning som avses.
- En person har konverterat, men det saknas information om till vilken religion.
- Den utsatta personen tillhör en annan religion än de som redovisas i statistiken, exempelvis buddhism, hinduism eller yazdanism.
- Gärningspersonen har samma religion som den utsatta personen, men motivet till brottet är skillnaden i deras religiösa synsätt, som för exempelvis sunni- respektive shiamuslimer eller katoliker respektive protestanter.

- Gärningspersonen är mer konservativ i sin tolkning av religionen medan den utsatta är mer liberal, exempelvis som när en muslimsk kvinna som utsätts för brott på grund av att hon inte bär slöja. Det kan också gälla att den utsatta inte är tillräckligt religiös i sitt leverne, enligt gärningspersonen. I några få fall kan gärningspersonen i stället ha en liberal syn och anse att den utsatta är för konservativ i sin tolkning.
- Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta anses vara en representant för en viss religion eller trosinriktning, annat än judendom, islam eller kristendom. Det kan handla om en fastighetsägare som hotas för att ha upplåtit en lokal till ett religiöst samfund, eller en journalist som utsätts för att ha skrivit reportage om en trosinriktning.

Sexuell läggning som motiv

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som hatbrott på grund av sexuell läggning, ska brottet ha begåtts på grund av målsägarens faktiska eller uppfattade sexuella läggning.

Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta personen anses vara en representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet. Brottet kan även vara riktat mot en institution, såsom RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter). Vid bedömningen av hatbrott på grund av sexuell läggning finns fyra kodningsalternativ att välja mellan (se bilaga 3).

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som bifobisk eller heterofobisk måste det framgå att brottet har begåtts på grund av att gärningspersonen uppfattat målsägaren som bisexuell eller heterosexuell. Övriga brott där motivet rör sexuell läggning klassificeras som homofobiska.

Transfobiska motiv

För att en anmäld händelse ska kunna bedömas som transfobiskt hatbrott ska brottet ha begåtts på grund av målsägarens faktiska eller uppfattade könöverskridande identitet eller uttryck. Därutöver inkluderas brott som begås på grund av att den utsatta personen anses vara en representant för gruppen, exempelvis en journalist eller politiker som belyser gruppens utsatthet.

Det är inte ovanligt att gärningspersonen vid transfobiska brott använder homofobiska tillmälen. Endast händelser där beskrivningen i fritexten gör det möjligt att särskilja det transfobiska motivet från motivet rörande sexuell läggning kan bli bedömda som transfobiska hatbrott i statistiken, i annat fall bedöms händelsen som homofobisk. Det är därför troligt att en del transfobiska händelser ingår i redovisningen av hatbrott som rör sexuell läggning.

Fritexterna ger varierande information

Brottsanmälningarnas fritext består av allt från några rader till en längre text med en beskrivning av både brott och omständigheter, vanligen kallad gärningsbeskrivning. När det gäller denna fritext finns det två förhållanden som är särskilt viktiga att hålla i minnet. För det första finns det inte någon strukturerad och fastställd mall för vad fritexterna ska innehålla, vilket medför att de innehåller olika mycket information. För det andra kan information kring händelsen beskrivas på andra ställen än i grundanmälan, exempelvis som en

tjänsteanteckning, som dock inte samlas in för statistikens ändamål. Särskilt vid allvarliga brott, exempelvis dödligt våld, kan känslig information om motiv beskrivas i polisens interna dokument.

Vid dödligt våld kan den person som utsatts inte beskriva hur brottet gick till, eller det eventuella motivet till brottet. Därtill kan fritexten i anmälan i vissa fall vara mycket kort på grund av alltför känslig information eller enbart beskriva vad som funnits på brottsplatsen.

Hatbrottsstatistiken fångar troligtvis inte upp alla fall av dödligt våld, vilket dock instället görs genom fördjupningsstudier om dödligt våld där brott med hatbrottsmotiv inkluderas. Om information om ett eventuellt hatbrottsmotiv tillkommer efter buffertperioden, fångas brottet dessutom inte upp i underlaget till statistiken.

Tillförlitlighet

De uppgifter som utgör underlag för statistiken över anmälda hatbrott har vissa begränsningar, både vad gäller resultatens tillförlitlighet och vilka tolkningar som är möjliga att göra.

Osäkerhetskällor

Statistiken över hatbrott är en urvalsundersökning av registerdata, som bygger på elektroniska genomsökningar och ingående granskningar av polisanmälningar. Vid tolkning av resultaten bör hänsyn tas till osäkerhetskällor kopplade till så kallad ramtäckning, mätning, bortfall, bearbetning och urval.

Ramtäckning

Det finns två typer av täckningsfel: undertäckning och övertäckning. Undertäckning innebär att brott som borde vara med i statistiken inte har inkluderats, medan övertäckning innebär att brott som inte borde vara med i statistiken har inkluderats.

Risken för undertäckning finns i två olika steg, dels måste brottet anmälas, dels måste vissa krav uppfyllas vid registreringen av brott för att anmälan ska fångas upp i hatbrottsstatistiken.

Risken för övertäckning uppstår i de fall då Brå identifierar ett hatbrottsmotiv, men det i polisens utredning framkommer att motivet till brottet var en annan konflikt mellan gärningspersonen och den utsatta. Övertäckningen beror på att Brå inte har tillgång till hela utredningar utan endast initiala uppgifter vid anmälningstillfället.

Anmälningbenägenhet

En första förutsättning för att ett brott ska komma med i statistiken över hatbrott är att händelsen kommit till polisens kännedom. Benägenheten att anmäla brott varierar från brottstyp till brottstyp och över tid. Anmälningbenägenheten kan också variera mellan de olika grupper som blir utsatta för hatbrott; exempelvis kan förtroendet för rättsväsendet variera och påverka om utsatta anmäler brott till polisen.³ Eftersom mörkertalet vid utsatthet för hatbrott generellt är stort bedöms risken för undertäckning som hög.

Registrering

Hatbrottsstatistiken baseras på ett urval av brottskoder och tas fram med hjälp av en sökordslista. Det innebär att det finns ytterligare faktorer som ökar risken för undertäckning.

- Enbart vissa brottstyper (se bilaga 2) ingår i urvalet. Därför måste händelsen rubriceras som ett av de brott som ingår i urvalet för att fångas upp vid sökningen.
- Hatbrottsstatistiken inkluderar enbart de polisanmälda brott som plockas upp av sökordslistan. Formuleringarna i fritexten får därför stor betydelse. Om en brotts handling och hatbrottsmotivet bakom beskrivs detaljerat, är det troligare att anmälningen inkluderas än om beskrivningen är för generell. En förutsättning för en detaljerad beskrivning är att anmälningssupptagaren ställer frågor om motivet till gärningen, utöver själva händelsebeskrivningen. Det är inte alltid som den utsatta själv vid anmälan tar upp faktorer som talar för att det rör sig om ett hatbrott, utan det är ofta så att polisen aktivt måste ställa frågor om detta.
- Ett hatbrottsmotiv kan framkomma vid anmälningstillfället, men information kring händelsen kan förekomma på andra ställen än i grundanmälan, exempelvis som en tjänsteanteckning, som inte samlas in för statistikens ändamål. Särskilt vid allvarliga brott, exempelvis dödligt våld, kan känslig information om motiv beskrivas i polisens interna dokument.
- Skilda förutsättningar mellan olika regioner kan bidra till skillnader i registreringen av brott med hatbrottsmotiv, eftersom resurser och kunskap om hatbrott ökar möjligheterna att redan på anmälningsskottet identifiera och beskriva ett eventuellt hatbrottsmotiv.

Mätning

Statistiken baseras på administrativa uppgifter som levereras elektroniskt till Brå. Flera av de centrala uppgifterna registreras med hjälp av bestämda klassifikationssystem, exempelvis uppgifter om brott med brottskod samt skäl till nedläggning av utredning med beslutskod. Mätfel uppstår främst om något är

³ Brå (2007).

felspecificerat vid inmatningen, och inte har korrigerats när grundanmälan och slutredovisningsuppgifter samlas in.

Bortfall

Bortfallet i hatbrottsstatistiken utgörs av brott där det saknas information för att fastställa ett hatbrottsmotiv, trots att det föreligger hatbrott. Bortfallet utgörs också av polisanmälda brott som rubricerats med hets mot folkgrupp eller olaga diskriminering, det vill säga brottstyper som per definition utgör hatbrott, men att det av informationen framgår att brottsrubriceringen används felaktigt. Exempelvis kan händelsen avse brott riktat mot funktionshindrade eller att motivet är politiskt, vilket inte ingår hatbrottslagstiftningen.

Med nuvarande metod går det inte att uppskatta omfattningen av det förstnämnda bortfallet. Vad gäller felrubricering av hets mot folkgrupp eller olaga diskriminering handlar det om enstaka fall per månad.

Bearbetning

Brås hatbrottsstatistik tas fram med hjälp av minst två utredare, i tre olika steg. Uppgifter från polis och åklagare levereras till Brå. Därefter kodas det insamlade materialet manuellt, och bedömningen bygger i huvudsak på information från fritexten i polisanmälan. Även andra informationskällor kan användas, exempelvis relaterade anmälningar.

Hur brottet bedöms är av betydelse för utfallet. För att få en så god tillförlitlighet som möjligt granskas de polisanmälda brotten efter förutbestämda principer och regler.

Den här typen av undersökning medför ett visst mått av osäkerhet i bearbetningen, eftersom det aldrig med säkerhet går att fastställa vad en gärningsperson motiverats av vid ett givet tillfälle. Trots fastställda bedömningskriterier finns ett visst subjektivt tolkningsutrymme av gärningspersonens motiv till brottet beroende på hur händelsen beskrivs, i anmälan.

För att minimera riskerna med subjektiv tolkning av en händelse och andra bearbetningsfel, görs bedömning och granskning av hatbrott av minst två utredare. Mätfel som upptäcks dokumenteras och åtgärdas.

Urvalsosäkerhet

Statistiken över polisanmälda brott med identifierade hatbrottsmotiv tas fram genom en urvalsundersökning, vilket innebär att det inte går att få fram exakta resultat, utan att det med varje skattad siffra tillkommer en så kallad urvalsosäkerhet.

Urvalsosäkerheten går däremot att beräkna med hjälp av ett så kallat konfidensintervall, inom vilket det exakta värdet förekommer med en viss procents säkerhet (i denna rapport 95 procent).

Konfidensintervallet ger en god uppfattning om vilka skillnader i statistiken som inte beror på det slumpmässiga urvalet, men tar däremot inte hänsyn till de andra slags mätfel som beskrivits ovan. En lathund för beräkning av ett tvåsiffrigt 95-procentigt konfidensintervall finns i bilaga 2 i huvudrapporten Hatbrott 2018.

Jämförbarhet

Statikens jämförbarhet påverkas av bland annat omläggningar i statistikrutiner, definitionsförändringar, förändringar i lagstiftning, fördelning av polisens resursinsatser samt kunskap hos rättsväsendet när det gäller att identifiera denna typ av brott.

Omläggningar i statistikrutiner

Rutinerna för att producera hatbrottsstatistiken har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Här beskrivs de större förändringar som skett under perioden 2006–2018:

- Från och med 2006 har Brå ansvaret för insamling och bedömning av alla polisanmälda hatbrott. Tidigare togs statistiken fram av Säpo. I stora drag fortsatte Brå med den metod som Säpo utvecklat, men jämförelser mellan före och efter 2006 ska ändå göras med stor försiktighet, eftersom vissa förändringar skett. För mer information, se Hatbrott 2006 (rapport 2007:17).
- År 2008 genomförde Brå en större definitionsförändring av vad som i hatbrottsstatistiken bedöms som ett hatbrott. Utöver främlingsfientliga hatbrott mot minoriteter samt antisemitiska, islamofobiska och homofobiska hatbrott, utvidgades definitionen till att även inkludera främlingsfientliga hatbrott mellan minoriteter och mot majoritetsgruppen, kristofobiska hatbrott, andra antireligiösa hatbrott, bi- och heterofobiska hatbrott och transfobiska hatbrott. Kristofobiska hatbrott fortsatte däremot fram till och med 2010 att redovisas i kategorin ”övriga antireligiösa hatbrott”, som inkluderade andra religiösa trosuppfattningar än islam eller judendom. Sedan 2008 inkluderas även personer som kan uppfattas representera olika grupper eller arbetar med frågor som berör hatbrott, exempelvis journalister, beslutsfattare eller besökare på olika event. Detta stämmer överens med hur straffskärpningsregeln i brottsbalken är utformad. På grund av definitionsförändringen bör jämförelser med hatbrottsstatistik före 2008 göras med försiktighet.
- Mellan åren 2008 och 2011 baserades metoden på en totalundersökning av ett urval av brottstyper, vilket innebar att sökordslistan tillämpades på samtliga anmälda brott i urvalet. Dessutom kompletterades statistiken med samtliga anmälningar avseende hets mot folkgrupp och olaga diskriminering, samt en insamling och granskning av de anmälningar som polisen markerat som misstänkta hatbrott i polisens ärendehanteringssystem (RAR). Därutöver inkluderades andra insamlingsmetoder, såsom att ringa polisens utredare för kompletterande information, granska och koda in relaterade anmälningar och söka anmälningar via pressklipp.
- År 2011 inleddes ett effektiviseringsarbete. Redovisningen av målsägare och misstänkta utgick, liksom den regionala analysen av de anmälningar som polisen markerat som misstänkta hatbrott i RAR. Samma år särredovisades det kristofobiska hatbrottsmotivet för första gången. Tidigare (2008–2010) ingick de kristofobiska hatbroten i kategorin övriga antireligiösa hatbrott, men det visade sig att hatbrott med kristofobiska motiv utgjorde en absolut majoritet (över 90 procent) av fallen.

- Inför 2012 års datainsamling genomfördes en större metodförändring i syfte att effektivisera statistikproduktionen i enlighet med Statskontorets direktiv. För mer information se Brå 2012. Från att ha varit en totalundersökning gjordes den då om till en urvalsundersökning. Urvalet skattas därefter till populationsnivå, det vill säga till en nivå som om samtliga anmälda brott för de utvalda brottstyperna hade ingått i undersökningen. Brå bedömer att jämförelser över tid måste ta hänsyn till den osäkerhetsmarginal som uppstår vid en urvalsundersökning. Mer information om osäkerhetsmarginaler finns i bilaga 2 i Hatbrott 2018.
- Därutöver exkluderades insamlingen av samtliga anmälningar avseende hets mot folkgrupp och olaga diskriminering, anmälningar som polisen markerat som misstänkta hatbrott i RAR, samt andra insamlingsmetoder såsom att ringa polisens utredare för kompletterande information, granska och koda in relaterade anmälningar och söka anmälningar via pressklipp. Den automatiserade genomsökningen av potentiella hatbrott görs med hjälp av sökord. Om texten i polisanmälan innehåller ord från sökordslistan markeras detta, varpå anmälan granskas och bedöms. Listan med sökord utarbetades ursprungligen av Säpo. Den uppdateras årligen genom att ord tas bort, läggs till eller korrigeras. Inspiration till nya sökord kommer bland annat från genomläsning av brottsanmälningar, omvärldsbevakning av medier och kontakter med målgrupper. Det är svårt att veta exakt hur stor effekt uppdateringen av sökordslistan har på antalet identifierade hatbrott, men arbetet med listan bör beaktas vid tolkning av resultaten. Eftersom språkbruket förändras över tid är det dock nödvändigt att anpassa sökordslistan för att fortsätta identifiera polisanmälda brott som är relevanta för statistikens ändamål. Generellt sätt är det endast enstaka ord som uppdateras varje år
- Inför produktionen av hatbrottsstatistiken 2018 har bedömningskriterierna för hatbrott mellan minoritetsgrupper förändrats. Även gärningspersoner som tillhör en minoritetsgrupp kan se sig själva som en del av majoritetsgruppen, i samband med det begångna hatbrottet. För att inte använda signalement på gärningspersonen, till exempel namn, som en indikator på om personen tillhör en majoritets- eller minoritetsgrupp, utgår bedömningen från och med 2018 strikt från den information som finns i fritexten om själva motivet. Förändringen innebär att kategorin mellan minoriteter inte är jämförbar med tidigare år.
- Även bedömningen av relation mellan gärningsperson och utsatt har ändrats 2018, för att ge en tydligare bild av vem eller vad som är föremål för hatbrottsmotivet. Bland de hatbrott som saknar målsägare, eller där hatbrottsmotivet inte riktats mot en specifik person, grupp eller verksamhet, har relationen bedömt som ej relevant. Förändringen innebär att statistiken över relation till gärningspersonen inte är jämförbar med tidigare år.
- Tiden för inhämtningen av slutredovisningsuppgifter till handlagda hatbrott skiljer sig från tidigare års rapporter, när hatbrottsstatistiken producerades årligen. Sedan 2018 produceras hatbrottsstatistiken vartannat år, och inhämtningen av slutredovisningsuppgifter görs under produktionsåret, två och ett halvt år efter det kalenderår då anmälan registrerades. Tidigare produktionsår inhämtades uppgifter ett och ett halvt år efter det kalenderår då anmälan registrerades. Detta har

dock marginell effekt på jämförbarheten över tid, eftersom de flesta anmälningar har handlagts inom 1 år efter upprättad anmälan.

Förändringar i lagstiftningen

Sedan hatbrottsstatistiken började produceras i mitten av 1990-talet har det skett mindre ändringar. Sexuell läggning var initialt inte inskriven i lagtexten för straffskärpningsregeln, utan tillkom vid en ändring 2002. Dessutom skrevs könsöverskridande identitet in 2018 i den lagstiftning som ligger till grund för hatbrottsdefinitionen (se BrB 16 kap. 8 §, BrB 16 kap. 9 § och BrB 29 kap. 2 § 7 p).

Förändringar av resurser och kunskap hos rättsväsendet

För att identifiera hatbrott är det viktigt att brottsutredare har kunskap om vad ett hatbrott är. År 2008 började polisen markera misstänkta hatbrott i RAR. Det betyder att polisen vid inskrivandet av en anmälan alltid får kryssa i om en den har ett misstänkt hatbrottsmotiv eller inte. Sedan dess har hatbrott blivit ett permanent inslag i polisutbildningen. År 2015 påbörjade polisen en större utbildningssatsning inom den egna myndigheten, och ytterligare satsningar har gjorts för att öka polisens förmåga att identifiera och utreda hatbrott. Sedan 2015 finns numera hatbrottsgrupper i samtliga tre storstadsregioner i Sverige, det vill säga Stockholm, Göteborg och Malmö. I resterande polisregioner finns en särskild kontaktperson som är ansvarig för att öka kapaciteten att förebygga och utreda hatbrott. Polisens arbete med att öka den egna förmågan fortgår.

Internationell jämförbarhet

Sverige, samt ett femtiotal andra länder, rapporterar hatbrottsstatistik till Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) som tillhör Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSCE).

Det är inte möjligt att jämföra antalet anmälda och identifierade hatbrott i Sverige med andra länder, eftersom hatbrottsstatistiken påverkas av andra faktorer, såsom insamlings- och bearbetningsrutiner, lagstiftningens utformning och anmälnings- och registreringsbenägenheten.

Jämförbarhet med kriminalstatistik

Hatbrottsstatistik i relation till officiell statistik om anmälda brott

Statistiken över polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv är inte jämförbar med den officiella kriminalstatistiken avseende anmälda brott, vilket har flera förklaringar. Den officiella kriminalstatistiken redovisar samtliga händelser som anmäls och registrerats som brott, medan den redovisade enheten för hatbrott inte är antalet anmälda brott, utan det som bedöms vara huvudbrottet för hatbrottsmotivet i polisanmälan.

Medan den officiella kriminalstatistiken bygger på elektroniska data, bygger hatbrottsstatistiken i stället på de händelser som fångats upp av sökordslistan och som därefter bedömts som hatbrott.

I den officiella kriminalstatistiken redovisas dessutom samtliga anmälda brott där ett beslut fattades under ett visst år, oavsett om brottet anmäldes samma år eller tidigare. I hatbrottsstatistiken för ett visst år redovisas däremot endast beslut för de hatbrott som anmäldes det året.

Olaga diskriminering och hets mot folkgrupp jämfört med officiell statistik om anmälda brott

De anmälda brotten i hatbrottsstatistiken utgör en mycket liten andel av samtliga anmälda brott i den officiella kriminalstatistiken.⁴ I praktiken är hets mot folkgrupp och olaga diskriminering per definition hatbrott, enligt specifika lagrum om kränkningar på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet.⁵ Detta innebär dock inte att alla anmälningar om hets mot folkgrupp och olaga diskriminering inkluderas i hatbrottsstatistiken.

Samtliga anmälningar som ingår i urvalet granskas av Brå, och anmälningar som felaktigt rubricerats som hets mot folkgrupp eller olaga diskriminering (exempelvis då motivet har varit funktionsnedsättning eller politisk åskådning) har exkluderats. Även fall som utgör hets mot folkgrupp i lagens mening, och som ingår i den officiella kriminalstatistiken, exkluderas från hatbrottsstatistiken om det vid kodningen inte går att identifiera ett specifikt hatbrottsmotiv. De särredovisas däremot i kapitel 4 i Hatbrott 2018.

Kriminalstatistiken utgår dessutom från samtliga anmälda brott om hets mot folkgrupp och olaga diskriminering, medan hatbrottsstatistiken endast redovisar huvudbrottet. Detta innebär att en anmälan med exempelvis tre brott om hets mot folkgrupp redovisas som ett brott i hatbrottsstatistiken, medan kriminalstatistiken redovisar samtliga tre brott.

⁴ År 2018 anmäldes drygt 1,55 miljoner brott.

⁵ Se BrB 16 kap. 8 § (hets mot folkgrupp) och BrB 16 kap. 9 § (olaga diskriminering).

Resultatredovisning

De redovisningsenheter som presenteras är det som Brå bedömer som huvudbrottet i polisanmälningar med identifierat hatbrottsmotiv 2018, respektive handläggningsbeslutet för de huvudbrott som identifierades ha ett hatbrottsmotiv 2016.

De statistiska mått som används är procent, antal och konfidensintervall (för mer information, se avsnittet *Urvalsosäkerhet*).

Registrerade anmälningar

Hatbrottsstatistiken baseras på huvudbrottet i de anmälningar som polisen registrerade under kalenderåret 2018.⁶ Brotten kan dock ha begåtts under tidigare år. Med huvudbrott menas att om det finns flera brott registrerade i en anmälan, och samtliga bedöms som hatbrott, redovisas endast det som har strängast straffskala. Om en anmälan till exempel innehåller brottstyperna misshandel, olaga hot och ärekränkning, och samtliga av dessa bedöms vara hatbrott, redovisas endast misshandel. Det är enbart polisanmälda brott som begåtts i Sverige som redovisas.

⁶ Även åklagaren kan registrera ett brott i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem (CÅBRA), vilket ingår i kriminalstatistiken och därmed i Brås urval för hatbrottsstatistiken.

Huvudbrott

En anmälan kan innehålla flera brott. Redovisningen av hatbrottsstatistiken baseras på huvudbrottet i polisanmälan, det vill säga det brott som har det strängaste straffet och vars motiv har bedömts vara relevant för denna kartläggning. Utöver huvudbrott kodas även de bibrott som har bedömts som hatbrott. Därutöver kan en anmälan innehålla brott som inte bedöms ha ett hatbrottsmotiv. Det faktum att bibrott inte redovisas i statistiken får till följd att antalet hatbrott blir något lägre och att lindrigare brott dessutom tenderar att underskattas.

Motiv

Sammantaget finns det 19 olika kodningsalternativ (se bilaga 3) för hatbrottsmotivet som kategoriseras i följande sju grupper:

- främlingsfientliga/rasistiska – samtliga (inklusive särredovisning av hatbrott mot minoritetsgrupp, mot majoritetsgrupp och mellan minoritetsgrupper)
- afrofobiska (ingår även bland främlingsfientliga/rasistiska hatbrott)
- antiromska (ingår även bland främlingsfientliga/rasistiska hatbrott)
- antisemitiska
- islamofobiska
- kristofobiska
- andra antireligiösa
- sexuell läggning (samt särredovisning av homofobiska hatbrott)
- transfobiska.

Plats

Kategorin plats beskriver var brottet har ägt rum och utgår från den information som framkommer i polisanmälan. För mer information om vad respektive platskategori innefattar, se bilaga 3.

Plats redovisas enligt följande:

- Allmän plats
- Arbetsplats
- Hem
- Internet
- Offentliga transportmedel
- Servering med alkohol
- Servering utan alkohol
- Serviceställe
- Religiös plats
- Skola
- Media
- Sms/ telefon
- Asylboende
- Övriga platser
- Uppgift saknas.

Relation mellan gärningsperson och utsatt

Kategorin relation beskriver förhållandet mellan gärningspersonen och den utsatta personen. I årsboken för hatbrott redovisas relation under respektive motivavsnitt. Relation indelas enligt följande grupper och undergrupper:

- Närstående
 - Gift/partner/sambo
 - Före detta partner
 - Släkt
 - Vänner/bekanta
- Ytligt bekant
 - Kollega
 - Skolkamrat
 - Granne
 - Känd person/grupp
- Obekant
 - Kund/klient
 - Serviceperson
 - Okänd person
- Uppgift saknas
- Ej relevant.

Regional indelning

Hatbrottsstatistiken redovisas uppdelat på polisens sju polisregioner. Även antalet hatbrott på kommunnivå redovisas för kommuner med minst 20 polis-anmälda brott. För de tre storstadskommunerna (Stockholm, Göteborg och Malmö) ges en mer detaljerad redovisning över hatbrottsmotiv och brottstyp. Redovisningen på regionnivå baseras på i vilken region anmälan har registrerats, medan kommunredovisningen baseras på var brottet har begåtts.

Antalet anmälda hatbrott på region- och kommunnivå standardiseras med hjälp av medelfolkmängden (uppgifter från Statistiska centralbyrån) för att möjliggöra jämförelser mellan geografiska områden som har olika stor folkmängd.

Handlagda hatbrottsärenden

Redovisningen av handlagda brott utgår från huvudbrottet, i polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv som registrerades under 2016. Slutredovisningsuppgifter inhämtades från polis och åklagare den 30 juni 2019.

Handlagda hatbrott redovisas enligt följande kategorier:

- Under utredning
- Direktavskrivna ärenden
 - varav FU-begränsade
- Nedlagda efter utredning
 - varav FU-begränsade
- Personupplärade
 - åtal
 - strafföreläggande
 - åtalsunderlåtelse.

För mer information, se bilaga 3.

Tillgänglighet och sekretess

Spridningsformer

Hatbrottsstatistiken publiceras vartannat år, både som webbrapport och som tryckt rapport. Rapporten kan beställas hos bokhandeln eller hos Norstedts Juridik, 106 47 Stockholm, telefon 08-598 191 90, e-post kundservice@nj.se.

Därutöver publiceras två webbrapporter: Teknisk rapport, som beskriver metoden för att identifiera hatbrottsanmälningar, och en engelsk sammanfattning av huvudresultaten i årsboken. Samtliga rapporter kan laddas ner kostnadsfritt från Brås webbplats www.bra.se.

Enstaka tabeller över anmälda hatbrott kan kostnadsfritt laddas ned från Brås webbplats eller beställas från Brå, via kontaktpersonen för hatbrottsstatistiken, eller via post till Brottsförebyggande rådet (Brå), Box 1386, 111 93 Stockholm, telefon 08-527 58 400.

Presentation

Årsboken (Hatbrott 2018) innehåller en kort beskrivning av metoden för att identifiera hatbrott i hatbrottsstatistiken, en utförlig beskrivning av resultaten och tillhörande tabeller och figurer. Årsboken omfattar cirka 100 sidor.

Den tekniska rapporten innehåller en utförligare beskrivning av metoden för att identifiera hatbrott i hatbrottsstatistiken och omfattar 44 sidor med bilder.

Pressmeddelande skickas ut i samband med att hatbrottsstatistiken publiceras.

På Brås webbplats (www.bra.se) presenteras statistik över polisanmälda hatbrott, handlagda hatbrott och tidigare resultat om utsatthet för hatbrott enligt NTU, PTU och SUB. Dessa uppgifter kan öppnas eller laddas ner som Excel-filer.

Tillgång till primärmaterial

Den statistik som publiceras redovisar fördelningen av polisanmälda och handlagda hatbrott utifrån vissa variabler och vissa indelningar. Statistik presenterad på annat sätt och efter andra variabler som lagras i databasen kan specialbeställas. En särskild blankett för specialbeställningar går att ladda ned på www.bra.se. Kostnaden uppgår till 928 kronor (exkl. moms) per arbetstimme för framställningen. Vissa uppgifter är dock sekretesskyddade, så begäran om datauttag kan endast tillgodoses om den obligatoriska sekretessprövningen medger detta.

Upplysningstjänster

För frågor om hatbrottsstatistikens innehåll och uppbyggnad, eller beställning av specialstatistik, kontakta enheten för statistiska undersökningar (Esu):

- Nina Forselius, 08-527 58 488, nina.forselius@bra.se
- Sara Westerberg, 08-527 58 513, sara.westerberg@bra.se

För frågor om Brås verksamhet och publikationer, kontakta kommunikationsenheten på e-post info@bra.se eller ring 08-527 58 400 (växeln).

Postadress: Brottsförebyggande rådet (Brå), Box 1386, 111 93 Stockholm.

Brås webbplats har adressen www.bra.se.

Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)⁷.

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande gäller reglerna i datalagen (1973:289).

Inom statistikområdet finns också särskilda regler i lagen (2001:99) om den officiella statistiken och i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

⁷ Före den 30 juni 2009: 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Gallringsföreskrifter

Uppgifterna i personregistret ska gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål, enligt 19 § i lag (2001:99) om den officiella statistiken. Enligt 1 §, 3 stycket lagen (2001:100) om den officiella statistiken gäller 19 § inte bara officiell statistik, utan även annan statistik.

Referenser

Säkerhetspolisen, Säpo (2001). *Brottslighet kopplad till rikets inre säkerhet 2000*. Stockholm: Säkerhetspolisen.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2007). *Hatbrott 2006. En sammanställning av polisanmälningar med främlingsfientliga, islamofobiska, antisemitiska och homofobiska motiv*. Rapport 2007:17. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2012). *Hatbrott 2011. Statistik över polisanmälningar med identifierade hatbrottsmotiv*. Rapport 2012:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2018). *Polisens hatbrottsmarkering. Kvalitetsgranskning av polisens hatbrottsmarkering samt jämförelse mellan statistik baserad på polisens hatbrottsmarkering och Brås hatbrottsstatistik*. Rapport 2018:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2019). *Hatbrott 2018. Statistik över polisanmälda brott med identifierat hatbrottsmotiv*. Rapport 2019:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Bilageförteckning

Bilaga 1 Sökordslistan 2018	34
Bilaga 2 Brottskoder 2018.....	37
Bilaga 3 Variabellista.....	42

Bilaga 1 Sökordslistan 2018

Symbolen * efter en ordstam här i listan betyder att sökningen omfattar alla ord som innehåller den ordstammen, oavsett vilka bokstäver som följer (så kallad trunkering).

Ordet *near* används vid sökning efter fraser med två sökord som ligger nära varandra i texten. Här står de aktuella sökordsparen listade efter order *near*.

afg*	daesh	hans man*
afrika*	davidsstjärn*	hans pojkvän*
al qaida	davidstjärn*	hans tro
alah	deras tro	harkors
alk*ida*	diskrimin*	hatbrott*
allah	ditt land	hatmotiv
alq*ida*	dragking	hbt*
antijudisk*	dragqueen	hedersm*
antirasist*	ensamkommande	heil*
antisem*	ethnic*	helig
antisionis*	etnis*	hemland*
apa	exponerat	hennes flickvän*
aparth*	extremhög*	hennes fru*
apjäv*	fag	hennes tro
apland*	faget	hetero*
apor	faggot	hijab*
arab*	fagot	hindu*
arier*	fags	hitler*
arisk*	fasci*	homo*
aryan*	fatwa	hottentott
asiat*	feminin*	hudfär*
asylboende	fikus*	huvudduk
asylsökande	finland*	härkomst
ateist	finndj*	högerext*
auschwitz	finne	högermilj*
avpixlat	finnjäv*	ickesvensk*
babbar*	finsk*	imam
babbe*	fjoll*	indian
babian*	flata*	indie*
bananbåt*	flator*	integration
bananrepu*	flykting*	intersex*
begravningsplats*	folkfront*	invandar*
bevara sverige svenskt	folkgrupp	invandr*
bisexu*	främling*	*invandrare
blate	fundamentalist	irak*
blatt*	färgad*	iran*
blåneger	förintelse*	isalam
bombare	församling*	isis
bombbälte	gay*	islam*
breivik	gestapo*	israel
brejvik	gipsy	jehovas
budd*	grisblod	jesus*
burka	guling	judar*
burkha	gypsy	jude*
bög*	hagkors	judin*
bön	hail*	judisk*
böne*	hakkors*	jugge*
chile*	hakors	jugoslav*
chingchong	hans make	jävla svensk*

kackerlack*	nassist*	rasmix*
kamel*	nationaldemokrat*	rasse
kines*	nationalist*	rassist*
kkk	nationalsocial*	rastistisk
klux	nationell ungdom*	realisten
konvert*	nazi*	regnbågsflagg*
koran*	near bin, laden	regnbågsfärgad*
korea*	near black, bastard	relig*
kosovo	near din, svenska	renar
kristen*	near go, home	renäg*
kristna	near mörk*, hud*	resandefolk*
kroat*	near mörk*, hy*	rfsl*
kulturberik*	near profet*, moha*	rfsu*
kurd*	near profet*, muha*	rikets sal
kvinnoförtryck*	near regnbåg*, flagg*	romer*
kyrka*	near resande, folk	romsk*
kyrkor*	near res, hem	ryssdjävlar*
könsbyte	near *sexuell*, identi*	röding*
könsidentitet	near *sexuell*, lägn*	sameby
könskorrigering*	near svarta, djävel	samerna
könsoper*	near svarta, jävel	sameting
könsuttryck	near svart*, hudfärg*	samfund*
könsöverskridande	near svart*, hy*	samhällsnytt
lappdj*	near svenskarnas, parti	samisk*
lappjäv*	near svensk*, hor*	samkön*
latinam*	near svensk*, idiot*	satanist*
latino	near ut, Sverige	semit*
lebb*	near white, power	serb*
lesbi*	*neger*	sharia
lespisk*	negger	shia
liban*	negrar	shiamuslim
läbb	negre*	sieg
läspiska	negro*	sigenare
massinvandring*	nigeria*	sin tro
mecka	nigg*	sion*
medborgargard*	nigr*	själ
mekka	nikab	självordsbomb*
migrationsboende	niqab	skinhead
min tro	nordfront*	skinnskall*
minneslund	nordisk	skäggbarn
minoritet	nyfasc*	slöja*
mitt land	nynasist	slöjor*
monkey	nynaz*	smr
moske*	nysvensk*	smygbög
moské*	ortodox	Soldiers of Odin
moskè*	palestin*	somal*
Motgift	partnerskap*	spagge*
motståndsrörelse*	patriot*	stick* hem
mulatt	pingst*	stjärtgosse
mulla	polack*	straffskärpning*
muslim	polen*	stå upp för sverige
musse	politiskt inkorrekt	sunni*
muslim	pride	svart* skalle
mångfald	profet	svartdjävul*
mångkultur*	propag*	svarting*
mörkhead	qx	svartjävul*
mörkhy*	rasförrädare*	svartskall*
nasis*	rasis*	svastik*
nasistisk	rasit*	svennar
nasse*	raskrig*	

svenne* not svenne-
mar
svennig
svenskdj*
svenskfientlig*
svenskhatare*
svenskjä*
sverigedem*
svp
swastika
synag*
syri*
särbehandlad
taliban*
tattar*
terrorist
thai*
transa

transex*
transgender
transperson*
transsex*
transvestit*
troende
trobekännelse
trosuppfattning
turban
turk* not turkos
ursprung
ursvensk*
utländska bakgrund
utländska härkomst
utlänning*
utöya
vam
vit* hora

vit makt*
vit revolution
viting*
vitskalle
vitt ariskt motstånd
vårt land
yazidier
zegegar*
ziegegar*
zienar*
zigen*
zog
åk hem
åk tillbaka
äckelflata*
öststat*

Bilaga 2 Brottskoder 2018

Brottskoderna nedan utgör det urval av brottskoder som var aktuella och genomsöktes under 2018 för att fånga upp anmälningar med möjliga hatbrottsmotiv.

Mord/dråp

Brottskoder	Namn
0303	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp utan användning av skjutvapen mot kvinna.
0304	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp utan användning av skjutvapen mot man.
0307	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp med användning av skjutvapen mot kvinna.
0308	Försök, förberedelse och stämpling till mord eller dråp med användning av skjutvapen mot man.
0309	Barnadråp.
0310	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång utan användning av skjutvapen mot kvinna.
0311	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång utan användning av skjutvapen mot man.
0312	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång med användning av skjutvapen mot kvinna.
0313	Fullbordat mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång med användning av skjutvapen mot man.

Misshandel/grov misshandel

Brottskoder	Namn
0355	Misshandel, annan än grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus.
0357	Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus.
0365	Misshandel, annan än grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus.
0367	Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus.
0375	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus.
0377	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus.
0385	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus.
0387	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, inomhus.
1701	Våld mot tjänsteman, mot polisman om våldet beräknas medföra att polismannen är arbetsoförmögen under kortare tid än ett dygn.
1702	Våld mot tjänsteman, mot polisman om våldet beräknas medföra att polismannen är arbetsoförmögen under ett dygn eller längre tid.
1703	Våld mot tjänsteman, mot ordningsvakt.
1704	Våld mot tjänsteman, mot övriga tjänstemän.
1706	Väldsamt motstånd.
9301	Misshandel, ej grov, mot flicka 0-6 år, obekant med offret, utomhus.
9302	Misshandel, ej grov, mot flicka 0-6 år, bekant med offret, utomhus.
9303	Misshandel, ej grov, mot pojke 0-6 år, obekant med offret, utomhus.
9304	Misshandel, ej grov, mot pojke 0-6 år, bekant med offret, utomhus.
9305	Misshandel, ej grov, mot flicka 0-6 år, obekant med offret, inomhus.
9306	Misshandel, ej grov, mot flicka 0-6 år, bekant med offret, inomhus.

- 9307 Misshandel, ej grov, mot pojke 0-6 år, obekant med offret, inomhus.
- 9308 Misshandel, ej grov, mot pojke 0-6 år, bekant med offret, inomhus.
- 9309 Misshandel, ej grov, mot flicka 7-14 år, obekant med offret, utomhus.
- 9310 Misshandel, ej grov, mot flicka 7-14 år, bekant med offret, utomhus.
- 9311 Misshandel, utomhus, mot pojke 7-14 år, obekant med offret.
- 9312 Misshandel, utomhus, mot pojke 7-14 år, bekant med offret.
- 9313 Misshandel, inomhus, mot flicka 7-14 år, obekant med offret.
- 9314 Misshandel, inomhus, mot flicka 7-14 år, bekant med offret.
- 9315 Misshandel, inomhus, mot pojke 7-14 år, obekant med offret.
- 9316 Misshandel, inomhus, mot pojke 7-14 år, bekant med offret.
- 9317 Misshandel, utomhus, mot flicka 15-17 år, obekant med offret.
- 9318 Misshandel, utomhus, mot flicka 15-17 år, bekant med offret.
- 9319 Misshandel, utomhus, mot pojke 15-17 år, obekant med offret.
- 9320 Misshandel, utomhus, mot pojke 15-17 år, bekant med offret.
- 9321 Misshandel, inomhus, mot flicka 15-17 år, obekant med offret.
- 9322 Misshandel, inomhus, mot flicka 15-17 år, bekant med offret.
- 9323 Misshandel, inomhus, mot pojke 15-17 år, obekant med offret.
- 9324 Misshandel, inomhus, mot pojke 15-17 år, bekant med offret.
- 9325 Grov misshandel, utomhus, mot flicka 0-6 år, obekant med offret.
- 9326 Grov misshandel, utomhus, mot flicka 0-6 år, bekant med offret.
- 9327 Grov misshandel, utomhus, mot pojke 0-6 år, obekant med offret.
- 9328 Grov misshandel, utomhus, mot pojke 0-6 år, bekant med offret.
- 9329 Grov misshandel, inomhus, mot flicka 0-6 år, obekant med offret.
- 9330 Grov misshandel, inomhus, mot flicka 0-6 år, bekant med offret.
- 9331 Grov misshandel, inomhus, mot pojke 0-6 år, obekant med offret.
- 9332 Grov misshandel, inomhus, mot pojke 0-6 år, bekant med offret.
- 9333 Grov misshandel, utomhus, mot flicka 7-14 år, obekant med offret.
- 9334 Grov misshandel, utomhus, mot flicka 7-14 år, bekant med offret.
- 9335 Grov misshandel, utomhus, mot pojke 7-14 år, obekant med offret.
- 9336 Grov misshandel, utomhus, mot pojke 7-14 år, bekant med offret.
- 9337 Grov misshandel, inomhus, mot flicka 7-14 år, obekant med offret.
- 9338 Grov misshandel, inomhus, mot flicka 7-14 år, bekant med offret.
- 9339 Grov misshandel, inomhus, mot pojke 7-14 år, obekant med offret.
- 9340 Grov misshandel, inomhus, mot pojke 7-14 år, bekant med offret.
- 9341 Grov misshandel, utomhus, mot flicka 15-17 år, obekant med offret.
- 9342 Grov misshandel, utomhus, mot flicka 15-17 år, bekant med offret.
- 9343 Grov misshandel, utomhus, mot pojke 15-17 år, obekant med offret.
- 9344 Grov misshandel, utomhus, mot pojke 15-17 år, bekant med offret.
- 9345 Grov misshandel, inomhus, mot flicka 15-17 år, obekant med offret.
- 9346 Grov misshandel, inomhus, mot flicka 15-17 år, bekant med offret.
- 9347 Grov misshandel, inomhus, mot pojke 15-17 år, obekant med offret.
- 9348 Grov misshandel, inomhus, mot pojke 15-17 år, bekant med offret.
- 9357 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus.
- 9373 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus.
- 9374 Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus.
- 9359 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus.
- 9375 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus.
- 9376 Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus.
- 9361 Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus.

9377	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus.
9378	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus.
9363	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, utomhus.
9379	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, utomhus.
9380	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, utomhus.
9365	Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus.
9381	Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus.
9382	Misshandel, ej grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus.
9367	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus.
9383	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus.
9384	Misshandel, grov, mot kvinna 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus.
9369	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus.
9385	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus.
9386	Misshandel, ej grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus.
9371	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, bekant med offret, är eller har varit gift, sambo, särbo, flickvän/pojkvän eller har gemensamma barn, inomhus.
9387	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit närstående genom släktskap/familj, inomhus.
9388	Misshandel, grov, mot man 18 år eller äldre, är eller har varit bekanta genom annan slags relation, inomhus.

Olaga hot samt ofredande

Brottskoder	Namn
0407	Ofredande mot man 18 år eller äldre.
0408	Ofredande mot kvinna 18 år eller äldre.
0414	Ofredande mot grupp.
0428	Ofredande mot flicka under 18 år.
0429	Ofredande mot pojke under 18 år.
0450	Olaga hot, mot flicka under 18 år, internetrelaterat.
0451	Olaga hot, mot flicka under 18 år, ej internetrelaterat.
0452	Olaga hot, mot pojke under 18 år, internetrelaterat.
0453	Olaga hot, mot pojke under 18 år, ej internetrelaterat.
0454	Olaga hot, mot kvinna 18 år eller äldre, internetrelaterat.
0455	Olaga hot, mot kvinna 18 år eller äldre, ej internetrelaterat.
0456	Olaga hot, mot man 18 år eller äldre, internetrelaterat.
0457	Olaga hot, mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat.
0458	Olaga hot, mot grupp, internetrelaterat.
0459	Olaga hot, mot grupp, ej internetrelaterat.
1705	Hot mot tjänsteman, förgripelse mot tjänsteman.

Ärekränkingsbrott

Brottskoder	Namn
0506	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot flicka under 18 år, internetrelaterat.
0507	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot flicka under 18 år, ej internetrelaterat.
0508	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot pojke under 18 år, internetrelaterat.
0509	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot pojke under 18 år, ej internetrelaterat.
0510	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot kvinna 18 år eller äldre, internetrelaterat.
0511	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot kvinna 18 år eller äldre, ej internetrelaterat.
0512	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot man 18 år eller äldre, internetrelaterat.
0513	Ärekränkingsbrott; förtal, förolämpning, förtal av avliden, mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat.

Skadegörelse

Brottskoder	Namn
1201	Skadegörelse, på motorfordon, ej genom brand.
1203	Skadegörelse, annan skadegörelse (ej klotter).
1205	Skadegörelse, mot stat, kommun eller landsting (ej klotter).
1206	Skadegörelse, datasabotage.
1210	Skadegörelse, genom brand (ej på motorfordon).
1211	Skadegörelse, bilbrand eller brand på annat motorfordon (ej mordbrand, 1301).

Klotter

Brottskoder	Namn
1208	Skadegörelse, klotter mot kollektivtrafiken.
1209	Skadegörelse, övrigt klotter.

Hets mot folkgrupp

Brottskoder	Namn
1604	Hets mot folkgrupp.

Olaga diskriminering

Brottskoder	Namn
1605	Olaga diskriminering.

Övriga brott

Brottskoder	Namn
0000	Under utredning.
0484	Olaga integritetsintrång mot flicka under 18 år.
0485	Olaga integritetsintrång mot pojke under 18 år.
0486	Olaga integritetsintrång mot kvinna 18 år eller äldre.
0487	Olaga integritetsintrång man 18 år eller äldre.
0430	Brott mot människorov, olaga frihetsberövande.
0488	Olaga tvång mot flicka under 18 år.
0489	Olaga tvång mot pojke under 18 år.
0490	Olaga tvång mot kvinna 18 år eller äldre.
0491	Olaga tvång mot man 18 år eller äldre.
1301	Mordbrand, grov mordbrand.
1302	Allmänfarlig vårdslöshet, vållande av brand som ej redovisats som mordbrand m.m.
1303	Allmänfarlig vårdslöshet, annan allmänfarlig vårdslöshet.
1308	Allmänfarlig ödeläggelse, genom sprängning.

1309	Allmänfarlig ödeläggelse, ej genom sprängning.
1310	Övriga brott mot 13 kap., sabotage, kapning, sjö- eller luftfartssabotage, flygplatsabotage, underlåtenhet att avvärja allmän fara.
1708	Givande av muta.
1709	Övergrepp i rättssak.
1710	Övriga brott mot kap. 17.
2002	Tjänstefel inkl. grovt.
2204	Övriga brott mot 22 kap. BrB.
2205	Brott mot lagen om straff för folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.
4013	Övriga brott enligt speciallagstiftningen för vilka fängelse ingår i straffskalan.
4023	Lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål.
4030	Personuppgiftslagen.
4073	Vapenbrott; innehav av pistol, revolver eller kulsprutepistol.
4074	Grovt vapenbrott, synnerligen grovt vapenbrott; innehav av pistol, revolver eller kulsprutepistol.
4075	Vapenbrott; innehav av jaktvapen.
4076	Grovt vapenbrott, synnerligen grovt vapenbrott; innehav av jaktvapen.
4077	Vapenbrott; innehav av annat vapen.
4078	Grovt vapenbrott, synnerligen grovt vapenbrott; innehav av annat vapen.
4079	Vapenbrott; överlåtelse eller utlåning av skjutvapen.
4080	Grovt vapenbrott, synnerligen grovt vapenbrott; överlåtelse eller utlåning av skjutvapen.
4081	Annat brott mot vapenlagen.
7002	Terroristbrott.
7003	Försök till terroristbrott.
9001	Bötesbrott eller andra brott som inte tagits upp i denna förteckning men som omfattas av anmälnings- och misstankerutinen.

Bilaga 3 Variabellista

I denna bilaga beskrivs de kodningsalternativ som finns för motiv, plats och relation mellan gärningsperson och utsatt.

Beslutande myndighet

- Polismyndigheten
- Åklagarmyndigheten

Brottskoder

Brottsklassificeringen vid anmälan.

Huvudbrott

Med huvudbrott menas att om det finns flera brott registrerade i en anmälan, redovisas endast det hatbrott som har strängast straffskala.

Geografiskt område

Geografiskt område avser dels det område där polisanmälan registrerades, dels det område där brottet begicks.

Områden där anmälan registrerades avser kategorierna

- hela landet
- polisregionen.

Områden där brottet begicks avser kategorierna

- storstadskommun
- kommun.

Handlagda hatbrott

Handläggningsbesluten delas in i följande kategorier:

- *Under utredning* innebär att ärendet är öppet och att inget slutligt beslut har fattats ännu.
- *Direktavskrivna brott* avser brott där polis eller åklagare fattat beslutet att avsluta ärendet, det vill säga att lägga ned det, utan att en utredning har inletts
 - varav FU-begränsade⁸.
- *Nedlagda efter utredning* avser handläggning av brott genom att en utredning har inletts och att polis eller åklagare därefter har bedömt att ärendet bör avslutas, det vill säga läggas ned
 - varav FU-begränsade.

⁸ Oavsett om en utredning har inletts eller inte har polis och åklagare vissa möjligheter att fatta beslut om förundersökningsbegränsning (FU-begränsning), för att förbise lindrigare brott och fokusera på de grövre, och därmed få en effektivare rättsprocess.

- Personuppklarade hatbrott innebär att ett lagföringsbeslut har fattats om en misstänkt person, genom något av alternativen
 - åtal
 - strafföreläggande
 - åtalsunderlåtelse.

Ett brott räknas som personuppklarat även om den åtalade senare frikänns vid en rättegång.

Motiv

Det finns 19 olika kodningsalternativ för hatbrottsmotiv. Samtliga presenteras nedan efter redovisningsgrupp.

Främlingsfientligt/rasistiskt motiv

- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av majoritetsgrupp eller okänd – ej mot svarta personer eller romer.
- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av annan minoritetsgrupp (minoritet mot minoritet) – ej mot svarta personer eller romer.
- Mot majoritetsgruppen (alltså svensk bakgrund) eller personer/verksamheter som anses representera majoritetsgruppen, av minoritetsgrupp eller okänd.
- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av majoritetsgrupp eller okänd – mot samer.

Afrofobiskt motiv

- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av annan minoritetsgrupp (minoritet mot minoritet) – mot svarta personer.
- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av majoritetsgrupp eller okänd – mot svarta personer.

Antiromskt motiv

- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av annan minoritetsgrupp (minoritet mot minoritet) – mot romer.
- Mot minoritetsgrupp eller personer/verksamheter som anses representera en minoritetsgrupp, av majoritetsgrupp eller okänd – mot romer.

Islamofobiskt motiv

- Mot muslimer eller personer/verksamheter som anses representera muslimer.

Antisemitiskt motiv

- Mot judar eller personer/verksamheter som anses representera judar.

Kristofobiskt motiv

- Mot kristna eller personer/verksamheter som anses representera kristna.

Övrigt antireligiöst motiv

- Mot övriga religioner eller trosuppfattningar eller personer/verksamheter som anses representera övriga religioner eller trosuppfattningar.

Motiv som rör sexuell läggning

- Mot person som blir kränkt på grund av sin sexuella läggning – målsägaren själv uttalar att han/hon är homosexuell. Även fall där målsägaren hänvisar till sin sexuella läggning utan ytterligare information, och personer som representerar frågor som rör sexuell läggning, ingår.
- Andra former av kränkning på grund av sexuell läggning – där målsägare saknas eller där ytterligare information om målsägarens sexuella läggning saknas.
- Mot person som blir kränkt på grund av sin sexuella läggning – målsägaren själv uttalar att han/hon är bisexuell.
- Mot person som blir kränkt på grund av sin sexuella läggning – målsägaren själv uttalar att han/hon är heterosexuell.

Transfobiska motiv

- Mot person som blir kränkt på grund av sin könsöverskridande identitet och representanter för frågor som rör könsöverskridande identitet.

Indikation på hatbrottsmotiv – ospecificerade hatbrott

- Hets mot folkgrupp där det saknas information för att kategorisera brottet till specifikt hatbrottsmotiv.
- Ospecificerade hatbrott – av informationen att bedöma föreligger hatbrottsmotiv men det framgår inte vilket, och brottsrubriceringen är inte hets mot folkgrupp.

Brottsplats

Platsen där brottet begicks. Kategoriseringen avser målsägarens perspektiv. Det finns 16 kodningsalternativ för brottsplats.

- *Allmän plats.* Brottet har begåtts på en allmän plats utomhus, exempelvis på gatan, på ett torg eller i en park.
- *Arbetsplats.* Brottet har begåtts i, eller i nära anslutning till, den utsatta personens arbetsplats.
- *Hem.* Brottet har begåtts i eller i nära anslutning till den utsatta personens hem. För villa och radhus inkluderas hus och trädgård. För flerfamiljshus inkluderas lägenhet, balkong, uteplats och trapphus. Däremot kodas källare, vind och tvättstuga som övrig plats.
- *Internet.* Brottet har begåtts via internet. Det inkluderar e-post, webbplatser och sociala medier.
- *Offentliga transportmedel.* Brottet har begåtts på eller i anslutning till offentliga transportmedel, det vill säga all form av kollektivtrafik, såsom buss, tunnelbana, spårvagn, färjetrafik och tåg. Även hållplatser och vänthallar räknas in, liksom taxi, färja och flygplan. Utsatta personer verksamma inom offentliga transportmedel som utsatts för hatbrott inkluderas i *arbetsplats*.

- *Servering med alkohol.* Brottet har begåtts på eller i anslutning till en servering där alkohol serveras. Festivaltält, öltält och andra platser av mer temporär karaktär kodas som *övrig plats*.
- *Servering utan alkohol.* Brottet har begåtts på eller i anslutning till en servering där alkohol inte serveras, såsom snabbmatsrestauranger, caféer och salladsbarer.
- *Serviceställe.* Brottet har begåtts i eller i anslutning till ett serviceställe där utbyte sker av varor eller tjänster, såsom butik, bensinstation, shoppingcenter, kemtvätt och frisersalong.
- *Religiös plats.* Brottet har begåtts på eller i anslutning till en religiös plats såsom synagogor, moskéer, kyrkor, begravningsplatser, församlingshem och föreningar.
- *Skola.* Brottet har begåtts i skolan eller på skolgården. Med skola avses grundskola, gymnasium, högskola och folkskola. Förskola, bilskola och tillfällig utbildning såsom studieförbund och SFI ingår i övrig plats. Skola anges som brottsplats även när även när lärare eller personal utsätts för hatbrott.
- *Media.* Brottet har begåtts via radio, tv eller tryckt press.
- *Sms.* Brottet har begåtts via sms eller mms.
- *Telefon.* Brottet har begåtts via telefon eller telefonsvarare.
- *Asylboende.* Brottet har begåtts på eller i nära anslutning till ett asylboende, exempelvis en flyktingförläggning, en lägenhet eller ett annat boende som utgör Migrationsverkets boenden för asylsökande. Asylboende anges som brottsplats även när även när personal utsätts för hatbrott.
- *Övriga platser.* Brottet har begåtts på en plats, oftast inomhus, som inte ryms i ovanstående kategorier, exempelvis annan persons hem, träningslokal, garage, tvättstuga, källare, vind, campingplats, kolonilott, serviceinrättningar (ålderdomshem och förskola) eller samhällsinrättningar (polisstation, sjukhus eller myndighetskontor).
- *Uppgift saknas.* Det framgår inte var brottet har ägt rum.

Relation mellan gärningsperson och utsatt

Kategorin relation beskriver förhållandet mellan gärningspersonen och den utsatta personen. Det finns 13 olika kodningsalternativ, och samtliga presenteras nedan efter redovisningsgrupp.

Närstående

- Gift/partner/sambo.
- Före detta partner. Gärningspersonen är den utsattas före detta partner eller den nya partners före detta partner.
- Släkt. Inkluderar både nära familj och avlägsen släkting. Gärningspersonen kan även tillhöra partners familj och släkt.
- Vänner/bekanta. Inkluderar alltifrån en ytlig bekant till nära vän.

Ytligt bekant

- Kollega. Gärningspersonen är en arbetskamrat från den utsattas arbetsplats (inkluderar även chefer).
- Skolkamrat. Inkluderar de utbildningsinstitutioner där brottsplatsen kodas som skola.
- Granne.

- Känd person/grupp. Gärningspersonen är för den utsatta känd till namn eller utseende, och tillhör inte någon av de ovanstående kategorierna. Omfattar även hatbrott som begås av kända national-socialistiska eller högerextrema grupper.

Obekant

- Kund/klient. Den utsatta personen är butiks- eller restaurangpersonal, ordningsvakt, polis, busschaufför, myndighetsutövare eller hyresvärd, och utsätts av en kund/klient.
- Serviceperson. Gärningspersonen är i serviceposition till den utsatta personen. Det gäller exempelvis butikspersonal, restaurangpersonal, banktjänstemän, ordningsvakter och poliser.
- Okänd person. Gärningspersonen är okänd för den utsatta personen.

Uppgift saknas

- Det framgår inte i anmälan vilken typ av förhållande som råder mellan gärningsperson och utsatt.

Ej relevant

- För de fall då hatbrottsmotivet inte har riktats mot en specifik person, grupp eller verksamhet har relationen till gärningspersonen ansetts som ej relevant.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 527 58 400 • FAX +46 (0)8 411 90 75 • E-POST INFO@BRA.SE • WWW.BRA.SE